

SIVILOMBUDET

HÅ KOMMUNE
Rådhusgata 8
4360 VARHAUG

Vår referanse
2024/6665

Deres referanse

Vår saksbehandler
Audun Solli

Dato
19.12.2025

Hå kommunes oppfølging av Sivilombudets besøk til Åna fengsel mars 2025

Vi viser til brev fra Hå kommune 10. oktober 2025, der kommunen orienterer om sin oppfølging av Sivilombudets anbefalinger gitt i rapport etter besøk til Åna fengsel mars 2025.

Kommunen beskriver sin oppfølging av anbefaling nummer 8, 9 og 10. Vi går nedenfor gjennom kommunens svar.

8. Kommunen bør sikre daglig tilsyn og oppfølging av innsatte som er plassert på sikkerhetscelle, og at dette dokumenteres i journalen.

Bakgrunnen for anbefalingen var at det var tilfeller der innsatte ikke ble fulgt opp av helsepersonell mens de var på sikkerhetscelle, eller at det tok lang tid før de fikk helsetilsyn. Det gjaldt også innenfor helseavdelings åpningsstid.

I sitt svarbrev beskriver kommunen at innsatte skal tilses daglig på sikkerhetscelle og at dette dokumenteres i pasientjournalen. Dette er viktig, men slik ombudet forstår kommunens svar, er det uklart om dette også er praksis utenfor ordinær kontortid. Her beskriver kommunen at «fengselshelsetjenesten [har] løpende kontakt med kriminalomsorgen i de mest krevende sakene og kommer regelmessig inn utenom åpningsstid for vurdering». Også beskrivelsen av kontakten med legevakten bidrar til at det er uklart om alle innsatte på sikkerhetscelle får daglig tilsyn av helsepersonell.

Videre beskrives arbeidet med å sikre tilsyn utenfor helseavdelings åpningsstid. Her opplyser kommunen om at den har startet en dialog med kriminalomsorgen om mulighet for videokonsultasjon. Besøksrapporten viser til at den særlig sårbare situasjonen til innsatte som er isolert på sikkerhetscelle krever uavhengig oppfølging av helsetjenesten, og at tilstedeværelse fra helsepersonell kan bidra til å redusere mulighetene for at innsatte utsettes for integritetskremler. Helsepersonell bør også undersøke de fysiske omgivelsene, inkludert hygiene og renhold, temperatur, lysforhold og ventilasjon. I rapporten peker vi også på at vi er bekymret for at ansatte i fengselet tok avgjørelser om behov for helsetilsyn. Alle disse forholdene forutsetter et tilstedeværende tilsyn. Dette er

også lagt til grunn i veilederen til helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel.¹ En videokonsultasjon vil ikke være tilstrekkelig for å vurdere den innsattes behov for helsehjelp når vedkommende er plassert på sikkerhetscelle.

Vi ber kommunen om å redegjøre for hvordan den vil sikre at innsatte får daglig tilsyn på sikkerhetscellen også utenfor helseavdelingens åpningstid.

9. Kommunen bør sikre at plassering på sikkerhetscelle dokumenteres i journal, også i de tilfellene hvor helsetjenestene ikke har hatt tilsyn. Dokumentasjonen bør inneholde konkret informasjon om de spesielle fysiske forholdene på sikkerhetscelle, hvor inngripende tiltaket er og om bruk av makt i forbindelse med plasseringen.

Kommunen har utarbeidet en grundig mal for tilsyn, hvor det framgår at journalnotatet blant annet skal inneholde informasjon om de fysiske forholdene, belastningen på den innsatte, maktbruk og en rekke andre forhold som er viktige for ivaretagelsen av innsatte.

Vi merker oss også som positivt at rutinen omfatter at det skal gjennomføres en samtale med den innsatte i etterkant av oppholdet. Denne skal omfatte både hvordan overføringen og oppholdet ble opplevd. Sjekkpunktene i listen er en konkret og god måte å følge opp anbefalingen på.

10. Kommunen bør sikre at helsepersonell ivaretar sin uavhengighet ved oppfølging av innsatte på sikkerhetscelle.

I sitt svar kommenterer kommunen besøksrapportens omtale av at helsepersonell har beskrevet opphold på sikkerhetscelle som forsvarlig. Vi merker oss kommunens poengtering av at dette kun innebærer en vurdering av behovet for helsehjelp og ikke skal forstås som at helsepersonell anbefaler opphold. Kommunen understreker at helseavdelingen er bevisst sin uavhengighet og har endret sin prosedyre ved tilsyn. Det skal ha blitt gjennomført møte med alle ansatte i fengselshelsetjenesten og deretter med kommuneledelsen. Kommunen vil innkalle kriminalomsorgen til samarbeidsmøte for å utarbeide felles rutiner og rolleavklaringer.

Den reviderte rutinen inneholder en god og detaljert beskrivelse av hvordan helsepersonellet skal gå frem for å gjennomføre et tilsyn inne på sikkerhetscellen. Dette er positivt. Sivilombudet vil samtidig påpeke at en av grunnene til anbefalingen var at innsatte ikke kunne snakke med helsepersonell i fortrolighet. Vi oppfordrer kommunen til å drøfte med kriminalomsorgen hvordan dette kan løses på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Avslutning

Vi merker oss at kommunen ved fengselshelsetjenesten har fulgt opp anbefalingene gjennom en rekke hensiktsmessige tiltak som vil styrke helseoppfølgingen av innsatte på

¹ Jf. punkt 3 i veilederen: «Helsepersonell bør oppsøke den innsatte så snart som mulig for å vurdere den innsattes behov for helsehjelp. Kravet til faglig forsvarlighet vil etter en konkret vurdering av den innsattes helsetilstand kunne føre til tettere oppfølging fra helsepersonell enn tilsyn én gang per dag.»

sikkerhetscelle. Vi ber likevel om ytterligere redegjørelse for oppfølgingen av enkelte forhold som gjelder anbefaling 8.

Vi ber om svar innen 30. januar 2026.

For sivilombudet

Helga Fastrup Ervik
avdelingssjef

Audun Solli
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent etter gjeldende interne rutiner og har derfor ikke håndskrevet underskrift.